

นโยบายต่างประเทศของไทยต่อปัญหาสัมพันธภาพ สมัยรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

นางสาว สมจิตต์ สาสนรักกิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-402-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 19663390

THAILAND'S POLICY TOWARD THE KAMPUCHEAN PROBLEM
DURING THE PERIOD OF THE CHATICHAI CHOONHAVAN GOVERNMENT

Miss Somchit Sassanarukkit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of International Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-402-3

สมจิตต์ สาสนรักกิจ: นโยบายต่างประเทศของไทยต่อบัญหาคัมพูชา สมัยรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (THAILAND'S POLICY TOWARD THE KAMPUCHEAN PROBLEM DURING THE PERIOD OF THE CHATICHAI CHOONHAVAN GOVERNMENT) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ม.ร.ว. สุขุมพันธุ์ บรรณาธิการ, รศ.ดร.อภิญา รัตนมงคลมาศ, 110 หน้า ISBN 974-579-402-3

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาการปรับนโยบายของไทยต่อบัญหาคัมพูชา สมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการปรับนโยบายดังกล่าว โดยมีสมมุติฐานว่า การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลไทยเมื่อเดือนสิงหาคม 2531 โดย พลตรี(ภายหลัง พลเอก) ชาติชาย ชุณหะวัณ ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แทน พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับนโยบายของไทยต่อบัญหาคัมพูชา

จากการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ บ่งชี้ว่า ความเปลี่ยนแปลงซึ่งได้เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมภายนอกของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับความสัมพันธ์ระหว่างมหาอำนาจ ตลอดจนการปรับนโยบายทางด้านความมั่นคงและ เศรษฐกิจของเวียดนาม และความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจการเมือง ภายในของไทย เป็นปัจจัยสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับนโยบายไทยต่อบัญหาคัมพูชาในช่วงรัฐบาลของ พลเอกชาติชาย และเป็นบริบทสำคัญแห่งการปรับนโยบายดังกล่าว แต่หาใช่เป็นเงื่อนไขที่เพียงพอ ซึ่งทำให้เกิดการปรับนโยบายนั้นไม่ ทั้งนี้เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้เกิดขึ้นในสมัยรัฐบาล พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ แล้ว แต่ไม่ได้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนในนโยบายดังกล่าวแต่อย่างใด

ผลการศึกษาข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้ยืนยันสนับสนุน สมมุติฐานของวิทยานิพนธ์ว่า ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการปรับนโยบายไทยต่อบัญหาคัมพูชา ได้แก่การเปลี่ยนแปลงผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จาก พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็น พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ ทั้งนี้เนื่องจากว่า หัวหน้ารัฐบาลคนใหม่เป็น ผู้ซึ่งมีแนวคิดที่ต่างจากแนวความคิดของผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศของไทย ในสมัยรัฐบาล พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ในส่วนที่เกี่ยวกับความจำเป็นที่จะปรับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนการแก้ไขปัญหา คัมพูชาอย่างเร่งด่วน และเป็นผู้ซึ่งมีทั้งอำนาจโดยตำแหน่ง และความกล้า ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญทางการทูตส่วนตัว เพียงพอที่จะนำแนวคิดดังกล่าวไปปฏิบัติเป็นนโยบาย

ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

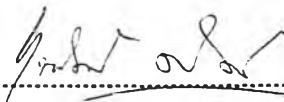
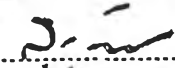
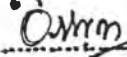
SOMCHIT SASSANARUKKIT : THAILAND'S POLICY TOWARD THE KAMPUCHEAN PROBLEM DURING THE PERIOD OF THE CHATICHAÏ CHOONHAVAN GOVERNMENT. THESIS AVISOR : ASSO. PROF. M.R.SUKHUMBHAND PARIBATRA, ASSO. PROF. DR. ABHINYA RATTANAMONGKOLMAS, 110 PP. ISBN 974-579-402-3

The thesis attempts to study the adaptation of Thai policy toward the Kampuchean problem during the period of the Chatichai Choonhavan government. The objective is to analyze the factor, or factors, that influenced Thai policy towards the Kampuchean problem during the said period. The hypothesis of this study is that the most significant factor that determined the adaptation of Thai policy toward the Kampuchean problem is the change of government in August 1988, when Major General (later General) Chatichai Choonhavan replaced General Prem Tinsulanonda as prime minister.

The study found that changes in Thailand's external environment, particularly rapprochement among major powers and the changes in Vietnam's security and economic policies, as well as Thailand's longer-term domestic political and economic changes, were necessary conditions and provided the necessary context for the adaptation of Thai policy toward the Kampuchean problem during the period of the Chatichai Government. For these changes had already taken place during the Prem Government without bringing about any adjustment of Thailand's Kampuchean policy.

The study, however, verified the hypothesis of this thesis that the factor which most influenced the adaptation of Thai policy toward the Kampuchean problem was the change of prime ministers from General Prem Tinsulanonda to General Chatichai Choonhavan. The reason is that the new government leader had very different ideas from those of the foreign policy makers in the previous government concerning the immediate need to improve relations with neighbours and resolve the Kampuchean conflict, and had both the official authority and the personal daring, experience, and diplomatic skills to translate those ideas into practice.

ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
 สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
 ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร อาจารย์ที่ปรึกษา และ รศ.ดร. อภิญญา รัตนมงคลมาต อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้สละเวลาอันมีค่าจากภารกิจซึ่งมีอยู่อย่างมากมาย มาให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในการวางกรอบศึกษาและการเขียนหนังสือ ตลอดจนคำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ไปได้ในที่สุด

ขอกราบขอบพระคุณ ฯพณฯ พล.อ.อ.สิทธิ เศวตศิลา น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ คุณสาโรจน์ ชานะวิรัช ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข คุณสุธรรม แสงประทุม ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ คุณสุวิทย์ คุณกิตติ คุณตรีวิทย์ พุ่มพวง คุณธนิต ไตรวุฒิ คุณไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์อย่างสำคัญยิ่งในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบของพระคุณ รศ.ดร.วินิตา ศุกรเสพย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.ชัยโชค จุลศิริวงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะอันมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ซึ่งไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จลุล่วงไปในที่สุด

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ "พ่อ และ แม่" ผู้เป็นที่รักยิ่ง ผู้ให้ความรักความ เป็นห่วง และการสนับสนุนในทุกสิ่งทุกอย่างเสมอมา

สมจิตต์ สาสนรักกิจ
13 พฤษภาคม 2534

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	5
กรอบความคิดในการศึกษา.....	5
สมมุติฐานในการศึกษา.....	9
วิธีที่ใช้ในการศึกษา.....	9
การนำเสนอเรื่อง.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 นโยบายต่างประเทศของไทยต่อบัญหากัมพูชา (2523-2533).....	11
นโยบายต่างประเทศของไทยต่อบัญหากัมพูชา สมัยรัฐบาล พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์.....	11
นโยบายต่างประเทศของไทยต่อบัญหากัมพูชา สมัยรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ.....	19
บทที่ 3 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในของไทย.....	28
การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอก.....	28
- การผ่อนคลายความตึงเครียดระหว่างสหภาพโซเวียตและสหรัฐฯ.....	28
- การปรับความสัมพันธ์ระหว่างสหภาพโซเวียตและสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	30
- การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองภายในเวียดนาม.....	32

	หน้า
การเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและการ เมืองภายในของ ไทย.....	36
- การเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจของ ไทย.....	36
- การเปลี่ยนแปลงทางการ เมืองของ ไทย.....	41
บทที่ 4 ผู้กำหนดนโยบาย.....	48
แนวคิดของ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศต่อปัญหา	
กัมพูชา.....	48
- การให้ความสำคัญต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของโลก.....	48
- การปรับนโยบายต่างประเทศต่อเพื่อนบ้านอินโดจีน.....	52
- การปรับนโยบายต่างประเทศต่อปัญหา กัมพูชา.....	54
บุคลิกลักษณะของ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ.....	58
- คุณลักษณะของความกล้า.....	58
- คุณลักษณะของความเป็นนักปฏิบัติ.....	62
บทที่ 5 บทสรุป.....	74
เอกสารอ้างอิง.....	79
ประวัติผู้เขียน.....	101

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ความช่วยเหลือทางทหารของสหรัฐต่อประเทศไทย 2529-2533.....	22
ตารางที่ 2 การลงทุนจากต่างประเทศที่ได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน (BOI).....	37
ตารางที่ 3 เบอร์เซนต์ของมูลค่าการส่งออกเปรียบเทียบภาคเกษตรและภาค อุตสาหกรรม.....	38
ตารางที่ 4 มูลค่าการส่งออกและนำเข้าของประเทศไทย.....	38
ตารางที่ 5 การค้าของไทยกับประเทศในกลุ่มอินโดจีน.....	40
ตารางที่ 6 เปรียบเทียบสัดส่วนตัวแทนจากระบบราชการและนอกระบบราชการ ในคณะรัฐมนตรี ชุดที่ 43-48.....	44